

84

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

G.Sh. Raxsiyeva

2020 yil "28" 08

"KELISHILDI"

Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

2020 yil "28" 08

Ro'yhatga olindi: №BD-512030C
2020 yil "28" 08

SHARQ MAMLAKATLARI IJTIMOIIY-SIYOSIIY
TA'LIMOTLAR TARIXI
(UZOQ SHARQ MAMLAKATLARI)

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 100000 - Gumanitar soha

Ta'lim sohasi: 120000 - Gumanitar fanlar

Ta'lim yo'nalishi: 5120300 - Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha)

Toshkent - 2020

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashining 2020__ yil "28" 08 dagi 4 - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020__ yil "28" 08 dagi "452"- sonli buyrug'ining ____-ilovasi bilan fan dasturi ro'yxati tasdiqlangan.

Fan dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Imomnazarov Q.U. – ToshDShU, "Yaponiya tarixi, madaniyati, siyosati va iqtisodiyoti", kafedra o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Abdullayev U.A. - ToshDShU, "Sharq mamlakatlari tarixi" kafedra mudiri, t.f.n.

Qo'ldoshev Sh. – O'z FA Sharqshunoslik instituti loyiha raxbari, t.f.n., dots.

Fanning o'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti O'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2020 yil "____" dagi "____" - sonli bayonnoma)

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

“Sharq mamlakatlarida ijtimoiy-siyosiy ta'limotlar tarixi” (**Uzoq sharq mamlakatlari**) fanning maqsadi insoniyat tarixini o'ziga xos ma'naviy madaniyatining belgisidir. Ushbu fan orqali davlat siyosat erk va adolat haqidagi ijtimoiy - siyosiy ta'limotlar nazariyalarni insoniyat tarixi turli bosqichlarida ilgari surilgan ilg'or g'oyalarning o'rganilishi va ulardan hozirgi davrning ba'zi bir muammollarning yechimini topishda qo'llanishi bilan ajralib turadi.

“Sharq mamlakatlarida ijtimoiy-siyosiy ta'limotlar tarixi” (**Uzoq sharq mamlakatlari**) fannini o'rganish orqali siyosiy-ijtimoiy va huquqiy qarashlar turli mamlakatlar davrlardagi shakllanishi hamda umumjahon tarixi bo'yicha nazariy bilimlarni talabalarda shakllantiriladi. Mazkur fanning maqsadi bu madaniy o'tmish va insoniat tomonidan qo'lga kiritilgan qadriyatlarni, siyosiy va ijtimoiy ta'limotlar tarixining hozirgi davrdagi o'rni va ahamiyatini o'rganishdir.

Ushbu dastur Toshkent davlat sharqshunoslik instituti Jahon siyosati va tarix fakulteti 4 kurs bakalavriat bosqichi talabalariga mo'ljallangan.

II. O'quv fanining maqsad va vazifalari

“Sharq mamlakatlarida ijtimoiy-siyosiy ta'limotlar tarixi”(Uzoq sharq mamlakatlari) fani 4 kurs bakalavr bosqichi talabalariga asosiy fan sifatida o'qitiladi. O'quv fanining maqsad va vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Uzoq sharq mamlakatlari xalqlarining jahon tarixida tutgan o'rni; o'rganilayotgan mintaq mamlakatlari tarixiy rivojlanishining bosqichlari; mintaq mamlakatlarining tarixiy rivojlanishi tendensiyalariga nisbatan qonuniy rivojlanish asoslari va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy konsepsiyalari; hozirgi jahon tarixi fanida turli nazariy qarashlar va tarixning ilg'or nazariyotchi olimlari; o'rganilayotgan mintaq mamlakatlari tarixiy rivojlanishining bosqichlari hozirgi zamon Uzoq Sharq mamlakatlari va Yevropada ijtimoiy xarakterlarining manaviy-siyosiy, ijtimoiy asoslari, Sharq va G'arb mutafakkirlarini ijtimoiy-siyosiy ta'limotlarga doir manaviy merosini o'rganish.

III. Asosiy qism

1- Modul. Xitoyda ijtimoiy siyosiy ta'limotlar tarixi

1-2.mavzular. Qadimgi Xitoyda falsafiy maktablar va yo'nalishlar

Fanning maqsad va vazifalari. Qadimgi Xitoy falsafiy maktablari. Uzoq malakalaridagi siyosiy-ijtimoiy o'zgarishlarni o'rganilishi. Qadimda Uzoq malakalaridagi Ijtimoiy-siyosiy ta'limot va ularning rivojlanishi jarayonlari.

3-mavzu. Konfutsiychilik maktabi

Ilk konfutsiylik. Printsipalar, diniy madaniyat va marosimlar. Konfutsiy va uning davri. Konfutsiy ta'limotida jannat va hukmronlik.

4-mavzu. Xitoyda legizm

Konfutsiylik va legizm. Legizm va Sin Shi Xuandi. Konfutsiychilik va legizm sintezi.

5-6.mavzular. Konfutsiylik - bu davlat mafkurasi.

Konfutsiychilik - davlat mafkurasi. Konfutsiyning ijtimoiy ideali. Konfutsiyning ijtimoiy tartibi. Konfutsiylikda axloq va din. Konfutsiylikning o'zgarishi. Konfutsiy yozuvlariga sig'inish. Konfutsiy tsivilizatsiyasi.

7-mavzu. O'rta asrlardagi Xitoyda konfutsiylik

O'rta asrlarda Xitoyda konfutsiyizm evolyutsiyasi. Neo-konfutsiylik va Xitoy Uyg'onish davri muammosi.

8-mavzu. Xitoyda buddizm ta'limoti.

Buddizmning Xitoyda paydo bo'lishi va shakllanishi. Buddizmning Xitoyda tarqalishi. Buddizmni xitoylashtirish.

9-mavzu. Diniy sinkretizm va Xitoy madaniyatining an'analari

Xitoy diniy sinkretizm. Konfutsiylik, Daotsizm va buddizmning sintezi. Diniy daotsizm va buddizm ta'limotlari.

10-mavzu. Xitoyda daoizm ta'limoti.

Daoizm ta'limotini shakllanishi. Daoizmning manbalari. Lao Szi va Dao doktrinasi. Daoizmning qoniuniy asoslari.

11-mavzu. Ou Yangsyuning ijtimoiy qarshlari

Sun sulolasi davrida dehqonlarning ahvoli. Jamiyatdagi ijtimoiy muammolar. 1040 yilda amalga oshirilgan Ou Yangsyuning ijtimoiy va adabiy islohotlari mazmuni

2-Modul. Yangi davrda Xitoydagi ta'limotlarning o'rni

12-mavzu. Vang Taoning ilk islohotchilik xarakatlari va Lay Venguan boshchiligida taypinlar harakati

Van Taoning ijtimoiy falsafiy harakatlari. Xitoy yarim foedal tizimidagi siyosiy o'zgarishlar. Uning ilk islohotchilik harakatlari mazmuni.

13-mavzu. Kang Yuyvey va uning g'oyalari

Xitoy yarim mustamlaka davlatga aylanishi. XIX asrning oxiridagi voqealar. 1842 yil Nankin shartnomasi. Ayol Imperator Tsi Si davridagi ijtimoiy muammolar. Kang Yuyveyning "100 kunlik" islohoti va uning mazmuni.

14-mavzu. Sun Yanseningning "Uch xalq" prinsipi

Sinxay inqilobi, yangi davlat – Xitoy Respublikasining paydo bo'lishi. Sun Yatsen va Yuan Shikayning siyosiy ijtimoiy va iqtisodiy islohotlari. Sun Yatsening "Uch xalq" prinsipi

15-mavzu. XXasrda Xitoydagi ta'limotlarning o'rni va ahamiyati.

XX asrning birinchi yarmida Buddizm. Ouyang Szinu va Taysyuy siyosati. Daosizm ta'limotining ahamiyati.

3-Modul. Koreyadagi ijtimoiy-siyosiy ta'limotlar

16-17 mavzular. Koreyada Buddizm ta'limotining yuksalishi.

Vonxi va lysan ta'limotlari. Amidaizm ta'limoti. lysan falsafa nmaktablari

Koryoda Buddizm ta'limotining yangi yo'nalishi. Chan va Son buddizm maktablari. Chan va Son ta'limotining jamiyat hayotidagi o'rni.

18-mavzu. Chosonda Kofutsiysilik va Buddizm ta'limotini o'rni.

Davlatning Kofutsiychilik va Buddizm olib borgan siyosati. Sarrimlarning Kofutsiysilik ta'limotini rivojlanishidagi o'rni.

19-mavzu. Chosonda Sirhak va Tonxak ta'limoti.

Sirxak ta'limotini vujuga kelishi va rivojlanishi. Sirxak ta'limotida yer islohotlari. Sirxak ta'limotida Choson boshqaruv tizimi va unuig dunyodagi o'rni. Chosonda Tonxak ta'limotini shakllanishi. Tonxaknig g'oyaviy asoslari. Tonxak inqilobi.

21-mavzu. Yaponiyada buddizm va sintoyizm ta'limotlari.

Yaponiyada buddizm shakllanishi. Buddizm va sintoyizm ta'limotlari o'rtasidagi kurash. Davlat siyosiy mafkurasinig shakllanishi. Konfutsilik v buddizm raqobati.

22-mavzu. Yaponiyada buddizm ta'limoti maktablar va ularning raqobati.

Singon maktabi. Tenday maktabi. Nitren maktabi. Amidaizmning tarqalishi Dzen buddizm. Neo-konfutsiylilik rivojlanishi va uning raqobati.

IV. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatmalar va tavsiyalar.

1. Uzoq Sharqda yangi Konfutsilik ta'limotining ahamiyati.
2. Qadimgi Uzoq Sharq mamlakatlarda siyosiy-g'oyaviy oqimlar va ijtimoiy fikr.
3. XI-XIV asrlarda rus siyosiy va huquqiy g'oyalarning taraqqiyoti.
4. Uzoq Sharqda ijtimoiy -siyosiy fikr.
5. XIX asrning ikkinchi yarmi - XX asrning boshida Uzoq sharqda ijtimoiy fikr
6. "XX asrda Sharq va G'arb mamlakatlarida ijtimoiy fikr.
7. Sharq mamlakatlari tarixida dinning ahamiyati;
8. Islom fundamentalizmi paydo bo'lishi va uning ahamiyati;

9. XIX –XX asrlar boshida Osiyo mamlakatlarida ijtimoiy fikr;
10. Uzoq Sharqda ma'rifatparvarlarni siyosiy va huquqiy g'oyallari va ta'limotlari.
11. XXI asr boshida Sharq mamlakatlari: muammolar tahlili.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

1. Uzoq Sharq mamlakatlarda siyosiy-g'oyaviy oqimlar va ijtimoiy fikr.
2. XI-XIV asrlarda Uzoq Sharqda siyosiy va huquqiy g'oyalarning taraqqiyoti
3. XI-XIV asrlarda Uzoq Sharq ijtimoiy -siyosiy fikr;
4. "O'rta asrlarda Sharq va G'arb mamlakatlarida ijtimoiy fikr;
5. Sharq mamlakatlari tarixida din ahamiyati;
6. Islom fundamentalizmi paydo bo'lishi va uning ahamiyati;
7. XIX -XX asrlar boshida Osiyo mamlakatlarida ijtimoiy fikr;
8. Uzoq Sharq ma'rifatparvalarni siyosiy va huquqiy g'oyallari va ta'limotlari;
9. XX asr boshida Uzoq Sharq mamlakatlari ijtimoiy fikrlar

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axbarot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Каримова Н.Е., Пянова Е., Азимов К.С. Особенности развития стран Дальнего Востока. -Т., 2015
2. Духовная культура Китая. Том 4. Историческая мысль. Политическая и правовая культура/ ред. М.Л. Титаренко и др. – 2009. – 935 с.
3. Духовная культура Китая. Том 1. Философия /– ред. М.Л. Титаренко и др. – 2006. – 727с.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - T.: "O'zbekiston", 2016.
2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - T.: "O'zbekiston", 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: "O'zbekiston", 2017.
4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. - T.: "O'zbekiston", 2017.
5. Каримова Н. Корея сиёсий маданияти. ТашГИВ. Истиклол нашриёти. 2018.
6. Каримова Н. История социально-политических процессов в зарубежных странах Востока и Запада. – Т., 2013. – 171 с.
7. Янгбаны –правящее сословие в традиционном обществе Кореи периода

Чосона(ХV- до начала ХХвв)Академия Корееведения. КонгГ.Дж, Сон В.Г. Ли С.И, Гим Г. Р, Чой С. Ё. Универстет Сеул. 2013

Internet saytlari

1. <http://www.world-history.ru>
2. <http://hist1.narod.ru>
3. <http://www.1939-1945.net>
4. <http://www.ancienthistory.spb.ru>